

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Факультет іноземних мов
Кафедра англійської мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана факультету іноземних мов

Тетяна КОЛІСНИЧЕНКО

“ 12 ” серпня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни

Історія англійської мови

(обов'язкова)

Освітньо-професійні програми: «Англійська мова і література та друга іноземна мова»

Спеціальність: 035 Філологія

Галузь знань: 03 Гуманітарні науки

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

факультет іноземних мов

Мова навчання: англійська

Чернівці 2024 рік

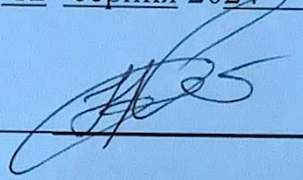
Робоча програма навчальної дисципліни «Історія англійської мови» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Англійська мова і література та друга іноземна мова», затвердженої Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича 22.05.2022 р.

Розробники:

Соловйова О.В., доцент кафедри англійської мови, к.ф.н.

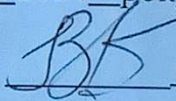
Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри англійської мови

Протокол № 7 від "12" серпня 2024 року

Завідувач кафедри Єсипенко Н.Г.

Схвалено методичною радою факультету

Протокол № 1 від "12" серпня 2024 року

Голова методичної ради факультету Беженар І.В.

@Соловйова О. 2024рік

Передмова

Навчальна дисципліна формує професійні (лінгвістичні) компетентності майбутніх філологів іноземної мови та літератури (англійської), а саме, знання історії розвитку сучасної англійської мови та основні принципи еволюції морфологічної, лексичної та фонетичної систем.

Мета навчальної дисципліни: ознайомлення студентів з історією розвитку англійської мови, соціальними та політичними змінами у країні і розвитком культури; формування розуміння різних рівнів мови у діяхронії. Специфіка курсу полягає в його орієнтованості на висвітлення теоретичних питань граматичних характеристик англійської мови, лексичних та фонетичних особливостей на різних етапах становлення мови.

Завдання вивчення навчальної дисципліни

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 7. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми

ЗК 9. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 10. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 13. Здатність проведення досліджень на належному рівні

ФК 1. Усвідомлення структури філологічної науки та її теоретичних основ.

ФК 2. Здатність використовувати в професійній діяльності знання про мову як особливу знакову систему, її природу, функції, рівні.

ФК 3. Здатність використовувати в професійній діяльності знання з теорії та історії мови, що вивчається.

ФК 4. Здатність аналізувати діалектні та соціальні різновиди мови, що вивчається, описувати соціолінгвальну ситуацію.

ФК 7. Здатність до збирання й аналізу, систематизації та інтерпретації мовних, літературних, фольклорних фактів, інтерпретації та перекладу тексту (залежно від обраної спеціалізації).

ФК 8. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань.

ФК 10. Здатність здійснювати лінгвістичний, літературознавчий та спеціальний філологічний (залежно від обраної спеціалізації) аналіз текстів різних стилів і жанрів.

Програмні результати навчання

знати:

ПР 8. Знати й розуміти систему мови, загальні властивості літератури як мистецтва слова, історію мови і літератури, що вивчаються, і вміти застосовувати ці знання у професійній діяльності.

ПР 16. Знати й розуміти основні поняття, теорії та концепції обраної філологічної спеціалізації, вміти застосовувати їх у професійній діяльності.

ВМІТИ:

ПР 9. Характеризувати діалектні та соціальні різновиди мови, що вивчається, описувати соціолінгвальну ситуацію

ПР 12. Аналізувати мовні одиниці, визначати їхню взаємодію та характеризувати мовні явища і процеси, що їх зумовлюють.

ПР 17. Збирати, аналізувати, систематизувати й інтерпретувати факти мови й мовлення й використовувати їх для розв'язання складних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання.

Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни
Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни <u>Історія основної іноземної мови</u>												
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	6	3	90	2	15		15		60		іспит
Заочна	3	6	3	90	2	8				82		іспит

Структура змісту навчальної дисципліни
6 семестр

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми практичних занять	Змістовий модуль 1. Класифікація мов. Періодизація англійської мови. Екстралінгвістичні чинники давньоанглійського та середньоанглійського періодів. Граматика давньоанглійського періоду. Фонетична система давньоанглійського періоду. Лексичні особливості давньоанглійського періоду.											
Тема 1. Classification of Languages. English as an Indo-European Language	6	2				4	9	2				7
Тема 2. Periodization of the English Language.	6		2			4	6					6
Тема 3. Old English Extra- and Intralinguistic Factors	6		2			4	7	2				5

Тема 4. Old English Phonological System	6	2				4	6					6
Тема 5. Peculiarities of Old English Morphology	6	2				4	6					6
Тема 6. Old English Lexicon	6		2			4	6					6
Тема 7. Middle English Extra- and Intralinguistic Factors	8	1	1			6	6					6
Разом за ЗМ1	44	7	7			30	46	4				42
Теми практичних занять	Змістовий модуль 2. Еволюція граматичного, лексичного та фонетичного рівнів від середньоанглійського до ранньомовноанглійського періоду.											
Тема 1. Middle English Phonology	6	2				4	7	2				5
Тема 2. Middle English Morphology	6		2			4	5					5
Тема 3. Evolution of English Lexicon	6	2				4	5					5
Тема 4. Early Modern English Period: Extra- and Intralinguistic Factors	6		2			4	5					5
Тема 5. Early Modern English Phonology	6	2				4	5					5
Тема 6. Early Modern English Morphological System	6		2			4	7	2				5
Тема 7. Early Modern English Lexicon	5	2				3	5					5
Test	5		2			3	5					5
Разом за ЗМ 2	46	8	8			30	44	4				40
Усього годин	90	15	15			60	90	8				82

**Тематика практичних занять
6 семестр**

№ з/п	Назва теми	Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1.			
1	Тема 2. Periodization of the English Language.	2 год.	0
2	Тема 3. Old English Extra- and Intralinguistic Factors	2 год.	0
3	Тема 6. Old English Lexicon	2 год.	0
4	Тема 7. Middle English Extra- and Intralinguistic Factors	1 год.	0
Змістовий модуль 2.			
5	Тема 2. Middle English Morphology	2 год.	0
6	Тема 4. Early Modern English Period: Extra- and Intralinguistic Factors	2 год.	0
7	Тема 6. Early Modern English Morphological System	2 год.	0

8	Тема 8. Test	2 год.	0
	Разом	15 год.	0

Самостійна робота студента

№ з/п	Назва теми	Денна форма	Заочна форма
Змістовий модуль 1.			
1	Тема 1. Noun and its grammatical features in diachrony	4 год.	7 год.
2	Тема 2. Adjective and its grammatical features in diachrony	4 год.	6 год.
3	Тема 3. Pronouns and its grammatical features in Old English English	4 год.	5 год.
4	Тема 4. Numeral and its grammatical features in diachrony	4 год.	6 год.
5	Тема 5. Verb and its grammatical features in all periods of the English language	4 год.	6 год.
6	Тема 6. The active and the passive voice development in English	4 год.	6 год.
7	Тема 7. The non-finite forms in English in diachrony	6 год.	6 год.
Змістовий модуль 2.			
8	Тема 1. Synthetic Forms of the English Language: Origin and Development	4 год.	5 год.
9	Тема 2. Evolution of Gerund in the English Language	4 год.	5 год.
10	Тема 3. Functional Parts of Speech in Diachrony	4 год.	5 год.
11	Тема 4. Article and its Development in the English Language	4 год.	5 год.
12	Тема 5. Grimm's Law and Verner's Law	4 год.	5 год.
13	Тема 6. The Great Vowel Shift	4 год.	5 год.
14	Тема 7. English Dialects	3 год.	5 год.
15	Test	3 год.	5 год.
	Разом	60 год.	82 год.

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів у процесі вивчення навчальної дисципліни

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання є:

- стандартизовані тести;
- усна та письмова відповідь студента;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Питання контролю навчальних досягнень

1. Define the common features of Germanic languages.
2. Determine the main phonetic changes in the OE vowel system.
3. Speak on the subject of the history of English — aim, object, and problems.
4. Speak on common Germanic phenomena in phonology.
5. Illustrate the development of the phonological system in ME.
6. Speak on the principles of language classification.
7. Speak of genetic and typological classification of languages. Define the Germanic group.
8. Illustrate NE phonological system. Specify the process of the Great Vowel Shift.

9. Determine the place of English in the Indo-European language family.
10. Dwell on the Periods in the History of the English Language.
11. Illustrate the development of consonants in OE.
12. Outline OE intra- and extralinguistic features. King Alfred.
13. Illustrate the Old English noun paradigm development.
14. Outline ME intra- and extralinguistic features.
15. Dwell on the differential features of the adjectival paradigm in OE.
16. Dwell on the impact of the introduction of printing on the development of English Standard.
17. Speak about word formation in English from the diachronic point of view.
18. Speak of the formation of the English nation and the inhabitants of the British Isles.
19. Characterize the English pronoun paradigm evolution.
20. Delineate the English verb paradigm evolution.
21. Dwell on the origins of the name England and English.
22. Dwell on the OE verb paradigm. Specify weak verbs.
23. Dwell on the Norman Conquest: reasons and consequences.
24. Speak on the role of Scandinavian and French influence on English.
25. Dwell on the OE verb paradigm. Specify strong verbs.
26. Characterize OE dialectal map.
27. Dwell on the OE verb paradigm. Specify preterit-present and irregular verbs.
28. Characterize ME dialectal map.
29. Explain the synthetic and analytic forms in English paradigmatics.
30. Characterize Modern English dialectal map.
31. Dwell on the ways of enriching vocabulary.
32. Speak about the origin and development of the Standard English language.
33. Illustrate the principles of the classification of borrowings. Define borrowings into English according to their source.
34. Speak of pidgins and creole languages.
35. Outline the etymological structure of the English vocabulary. Define borrowings into English according to their source.
36. Dwell on the Development of the English Graphemics. The development of spelling.
37. Characterize The Canterbury Tales.
38. Outline Early Modern English intra- and extralinguistic features.
39. Characterize OE literature and the poem of Beowulf in particular.
40. Describe vowels after the Great Vowel Shift.
41. Illustrate the development of consonants in ME.
42. Illustrate the development of consonants in Early Modern English.
43. Illustrate the Middle English noun paradigm development.
44. Illustrate the Early Modern English noun paradigm development.
45. Dwell on the differential features of the adjectival paradigm in Early Modern English.
46. Dwell on the differential features of the adjectival paradigm in ME.
47. Speak on the category of case in the English language.
48. Speak on semantic changes in the English language.
49. Speak on West Germanic languages
50. Dwell on Latin borrowings in the English language
51. Dwell on French borrowings in the English language
52. Specify the reasons and consequences of the Great Vowel Shift
53. Speak on the short vowels evolution in the Early Modern English period.
54. Define the development of vowels in the Great Vowel Shift when followed by [r].
55. Dwell on the article category in the history of the English language

56. Dwell on the ME verb paradigm.
57. Dwell on the Early Modern English verb paradigm.
58. Speak on the OE writing systems
59. Dwell on Shakespeare's influence on the development of the English language.
60. Speak on borrowings from Italian, Spanish and Celtic languages.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів за результатами поточного контролю

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає за поточні види контролю і 40 балів під час підсумкового виду контролю (екзамену).

Кількість балів за кожну тему виводиться із суми поточних видів контролю (за роботу на практичних заняттях, виконання тестових завдань, підготовку проєктів). Кількість балів за модуль дорівнює сумі балів, отриманих за теми даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30 балів; за 2 модуль – 30 балів.

- **лекційна тема (3 бали: завдання практичного характеру – 1,5 бала; тест з множинними варіантами відповіді – 1,5 бала)**

завдання практичного характеру:

The information is correct and appropriate – 0,5 point

The appropriate language level – 0,5 point

Deadline requirements are met – 0,5 point

Criteria to assess a multiple choice test (10 questions in a test):

1 correct answer = 0,15 point

- **додашкове завдання (проєкт, презентація, реферат за вибором студента) (2,5 бали)**

Criteria to assess the Power-Point Presentation, Project, Report:

- the information is valid and concerns the topic – 0.5 point
- the presentation is logically organized – 0.5 point
- the appropriate language level – 0.5 point
- there is a balanced presentation of illustrations and the text – 0.5 point
- the list of resources is given – 0.5 point
- **модульна контрольна робота (5 балів: тест з множинними варіантами відповіді)**

Assessment criteria for a multiple choice test (25 questions in a test):

- 1 correct answer = 0,2 point

Критерії оцінювання результатів навчання (з навчальної дисципліни) на підсумковому контролі

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі – під час проведення іспиту з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати у ході проведення підсумкового контролю становить *40 балів* – по 10 балів за кожну відповідь екзаменаційного білету.

Відповіді на питання №1, №2 та №3 в кожному з екзаменаційних білетів передбачають

демонстрацію теоретичних знань студента з дисципліни. Оцінювання відповідей на ці питання здійснюється за спільними критеріями.

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання 1, 2 та 3 :

Бали	Характеристика відповіді
10	студент вичерпно висвітлює теоретичне питання; чітко і конкретно висловлює головні моменти, наводить адекватні різноманітні приклади; вживає адекватні лексико-граматичні структури; логічно обґрунтовано і структурно правильно будує відповідь;
9-8	студент достатньо повно висвітлює теоретичне питання; правильно виокремлює головні моменти, наводить необхідні приклади; вживає коректні лексико-граматичні структури; логічно і структурно правильно будує відповідь; проте відповідь має незначні неточності та помилки;
7-6	студент неповно висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає дещо некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі як незначні, так і значні неточності та помилки;
5-3	студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; не акцентує увагу на головних моментах, наводить недостатню кількість прикладів; вживає некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має деякі значні неточності та помилки;
2-0	студент частково і недостатньо висвітлює теоретичне питання; викладає недостатній для висвітлення теми обсяг теоретичних положень; не виокремлює головні думки; не наводить приклади; використовує прості, часто некоректні лексико-граматичні структури; нелогічно і структурно неправильно будує відповідь; відповідь має велику кількість значних помилок.

Відповіді на питання № 4 мають практичний характер (етимологічний, фонетичний чи морфологічний аналіз)

Критерії та параметри оцінювання відповідей на питання 4:

Бали	Характеристика відповіді
10	студент повністю та правильно виконує практичне завдання білета
9-8	відповідь студента містить незначні неточності і практичне завдання виконано з незначними помилками
7-6	відповідь студента містить неточності і практичне завдання виконано неповно
5-3	відповідь студента містить значні неточності і практичне завдання виконано лише частково
2-0	студент не в змозі виконати практичне завдання

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)		Кількість балів (екзамен)	Сумарна к-ть балів
Змістовий модуль 1	Змістовий Модуль 2	іспит 40	100
T1	T1		
T2	T2		
T3	T3		
T4	T4		
T5	T5		
T6	T6		
T7	T7		

	T8		
30	30		

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Методи та освітні технології навчання

Основні традиційні та інтерактивні методи навчання, спрямовані на досягнення освітньої мети й прогнозованих програмних результатів: практичні завдання (проведення практичних занять для закріплення навчального матеріалу), аналіз текстів, самостійна робота (виконання студентами завдань та проектів поза аудиторією), групові та індивідуальні проекти (створення групами студентів наукових проектів та презентація їх результатів), обговорення (організація дебатів, дискусій та обговорень), симуляції (використання ігор та симуляційних завдань), мобільні додатки та онлайн платформи (використання унікальних технологій для вивчення та практики англійської мови: edpuzzle, learningapps, youtube etc).

Політика академічної доброчесності відповідає чинним нормативно-правовим документам України, стандартам вищої освіти, Етичному кодексу та Положенням щодо прав та обов'язків, правил поведінки, академічної доброчесності, доступу до навчання осіб з обмеженою мобільністю та ін. нормативно-правовим документам, затвердженим в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (див. <https://www.chnu.edu.ua/universytet/vazhlyvo/akademichna-dobrochesnist/>).

Визнання результатів навчання, здобутих у неформальній освіті.

Згідно з «Положенням про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або

інформальної освіти, в системі формальної освіти) у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (протокол №16 від 25 листопада 2024 року)» та згідно рішення кафедри англійської мови про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти (протокол №1 від 22.01.2025), під час проходження курсу «Історія англійської мови» визнаються результати навчання студентів, отримані у неформальній освіті, з можливим перезарахуванням :

- тем/теми змістових модулів, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми змістових модулів;
- індивідуального завдання, якщо отримані у неформальній освіті знання відповідають загальному спрямуванню дисципліни;
- тем / теми семінарських занять, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми семінарських занять;
- тем / теми самостійної роботи, які співвідносні за змістовим наповненням до знань, отриманих шляхом неформальної освіти; якщо отримані в неформальній освіті знання поглиблюють і розширюють тему / теми самостійної роботи.

Для визнання й перезарахування знань, отриманих у неформальній освіті, студенту слід представити сертифікат, що підтверджує здобуття знань у неформальній освіті.

Шляхи здобуття знань у неформальній освіті:

- тренінги,
- освітні й практичні курси (в тому числі он-лайн),
- семінари й вебінари (в тому числі он-лайн),
- літні /зимові школи тощо.

Рекомендована література

Основна

1. Верба Л. Г. Історія англійської мови: посібник для студентів та викладачів вищих навч. закладів. Вінниця: Нова книга, 2004. 304 с.
2. Соловйова О.В. History of the English Language. Чернівці, 2023. 123 с.
3. History of the English Language URL: <https://sites.google.com/view/history-of-english-lectures/home>
4. Соловйова О.В. History of the English Language. Чернівці, 2019. 112 с. (Затверджено Вченою радою ЧНУ)
5. Bough A., Thomas C. A History of the English Language (5th edition). London: Routledge, 2005.
6. Hogg R.M. The Cambridge History of the English Language. Volume 1. Cambridge University Press, 1992. Language Arts & Disciplines. xxiii, 609p.
7. Hogg R.M. The Cambridge History of the English Language. Volume 2. Cambridge University Press, 1992. Language Arts & Disciplines. 734 pages
8. Hogg R.M. The Cambridge History of the English Language. Volume 3. Cambridge University Press, 1992. Language Arts & Disciplines. 796 pages

Допоміжна

1. Crystal D. The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge : Cambridge University Press, 2018. 582 p.
2. Hilpert M. Grammaticalization in Germanic Languages The Oxford Handbook of Grammaticalization. Beiträge zur Geschichte der deutschen Sprache und Literatur, 2013. 135p.
3. Brinton J. The English Language : A Linguistic History. Oxford: Oxford University Press, 2017. 640 p
4. Fellner H., Hill N. W. Word families, allofams, and the comparative method. *Cahiers de Linguistique Asie Orientale*. 2019. 48 (2). pp. 91-124.
5. Yesypenko N., Soloviova O. Semantic Peculiarities of Feminine Derivatives in the Old English Language. Science and Education a New Dimension. *Philology*, VIII (68), Issue: 226. 2020. P. 65-68.
6. Compatibility of semantics of suffixes with gender assignment in Old English/ O. Soloviova, I. Bloshchynskyi, L. Tsviak et al., total 5 authors. International Journal of English Language and Literature Studies. 2021. 10(3). P. 224–235. ISSN(e): 2306-0646

Інформаційні ресурси

<https://www.britannica.com/topic/English-language>
<https://www.oxfordinternationalenglish.com/a-brief-history-of-the-englishlanguage/>
<https://www.lingualearnenglish.com/blog/featured/a-short-history-of-theenglish-language/>
https://www.thehistoryofenglish.com/history_before.html
<https://lrc.la.utexas.edu/eieol/engol>
https://www.thehistoryofenglish.com/history_old.html
https://www.thehistoryofenglish.com/history_middle.html
https://www.thehistoryofenglish.com/history_early_modern.html
https://www.thehistoryofenglish.com/history_late_modern.html

відео матеріали: The Adventure Of English, BBC Documentary (Episodes 1-8)

<https://www.youtube.com/watch?v=K1XQx9pGGd0;>
<https://www.youtube.com/watch?v=DG7REAOG1kc>
<https://www.youtube.com/watch?v=3cZR1EXGapc>
<https://www.youtube.com/watch?v=1Kg63k5JDH8>
<https://www.youtube.com/watch?v=oBqIVl0K9tw>
<https://www.youtube.com/watch?v=SygpJAwypeo&t=401s>
<https://www.youtube.com/watch?v=8xJVLnoY-cM&t=47s>

Тлумачні словники англійської мови:

1. Cambridge Advanced Learner's Dictionary [Electronic source]. Mode of access : <http://dictionary.cambridge.org/>
2. Longman Dictionary of Contemporary English [Electronic source]. Mode of access : <http://www.ldoceonline.com/>
3. Macmillan English Dictionary for Advanced Learners [Electronic source]. Mode of access : <http://www.macmillandictionary.com/>
4. Oxford Advanced Learner's Dictionary [Electronic source]. Mode of access : <http://oald8.oxfordlearnersdictionaries.com/>
5. The Collins English Dictionary [Electronic source]. Mode of access : <http://www.collinsdictionary.com/>